

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU51

Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd vid korttidsarbete och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Sammanfattning

Utskottet ställer sig i huvudsak bakom förslagen i propositionen. Propositionen innehåller förslag till åtgärder för att dämpa effekterna i samhället av det nya coronaviruset.

Ett av förslagen i propositionen handlar om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall. Utskottet har sett det som högst angeläget att få de lagändringarna på plats så snabbt som möjligt för att mildra företags likviditetsproblem i den situation som vi nu befinner oss i. Den 26 mars 2020 beslutade därför riksdagen om ett lagförslag i form av ett utskottsinitiativ som handlar om att ge anstånd med betalning av skatt i vissa fall. Förslaget i utskottsinitiativet är likalydande med förslaget i den här behandlade propositionen (punkt 6, avsnitt 2.6 och 4) förutom att utskottsinitiativet har ett tidigare ikraftträdande (se bet. 2019/20:FiU53, rskr. 2019/20:194). En konsekvens av att utskottet har gått fram med detta lagförslag för att påskynda ikraftträdandet är att motsvarande lagförslag i propositionen bör avslås av riksdagen.

I propositionen lämnas även förslag om ett nytt system för stöd vid korttidsarbete. Systemet innebär att enskilda arbetsgivare som drabbats av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter som inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas genom andra tillgängliga åtgärder ska kunna få stöd under begränsade perioder. Under 2020 höjs tillfälligt statens andel av kostnaderna för stöd vid korttidsarbete från en tredjedel till tre fjärdedelar, s.k. korttidspermittering. Förslaget föreslås träda i kraft den 7 april 2020 och tillämpas för tid fr.o.m. den 16 mars 2020.

Utskottet välkomnar regeringens förslag om korttidsarbete men ser behov av några förändringar och förtydliganden i förhållande till propositionen. Det handlar om arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av

allmänna medel där utskottet föreslår att undantaget för att ta del av stöd för korttidsarbete slopas tillfälligt. För att underlätta för små familjeföretag föreslår utskottet vidare att också familjemedlemsundantaget slopas tillfälligt. Utskottet vill också förtydliga att lagförslaget i propositionen innebär att t.ex. bemannings- och konsultföretag kan ställas inför efterfrågefall som klart går utöver vad som normalt kan förväntas för en arbetsgivare i denna bransch, och således betraktas som oförutsedda och oundvikliga i lagens mening. När det gäller frågan om aktieutdelningar vill utskottet understryka att en förutsättning för stöd är att arbetsgivaren har allvarliga ekonomiska svårigheter, dvs. att arbetsgivaren i frånvaro av stöd skulle behöva genomföra omfattande uppsägningar. Under sådana förhållanden kan det inte anses försvarligt att arbetsgivare som mottar stöd från det allmänna samtidigt genomför aktieutdelningar och andra liknande utbetalningar.

Utskottet anser att den sammantagna räntan vid anstånd med inbetalning av skatt på ca 6,6 procent är för hög. Detta är problematiskt i synnerhet för många små och medelstora företag som är i kris. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag om att sänka den sammantagna ränta som ska betalas vid anstånd med inbetalning av skatt. Det bör riksdagen ge regeringen till känna.

Propositionen innehåller också förslag om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, vid extraordinära händelser i fredstid ska kunna meddela särskilda föreskrifter om undantag från bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om sjukpenning och karens, smittbärrpenning och tillfällig föräldrapenning samt handläggning av ärenden. Dessutom föreslår regeringen att den bemyndigas att meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna om arbetsgivarens rätt till ersättning för höga sjuklönekostnader. Därtill lämnas förslag som innebär att arbetstagaren inte längre behöver styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare eller tandläkare. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 april 2020. Bestämmelserna som innebär att något läkarintyg inte ska behöva lämnas enligt lagen om sjuklön ska dock tillämpas för tid fr.o.m. den 13 mars 2020.

Vidare lämnar regeringen i propositionen även förslag om att det ska införas upplysningsbestämmelser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer vid extraordinära händelser i fredstid kan meddela föreskrifter om studerandes rätt till studiestöd i form av studiehjälp, studiemedel och studiestartsstöd vid ledighet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 april 2020.

Beräkningarna av statens kostnader för de åtgärder som föreslås i denna extra ändringsbudget är mycket osäkra. Utskottet kan redan konstatera att kostnaderna för korttidsarbete sannolikt kommer att vara flera gånger högre än beräkningarna i propositionen. Samtidigt befinner vi oss i ett exceptionellt läge, och det är helt nödvändigt att vidta de åtgärder som krävs för att dämpa effekterna på samhällsekonomin.

Utskottet anser att riksdagen delvis bör bifalla två motionsyrkanden och avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset.

Fyra yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	9
Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset	9
Propositionen	9
Motionerna.....	16
Kompletterande information	17
Utskottets ställningstagande.....	19
Särskilda yttranden	26
1. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (SD).....	26
2. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (V).....	28
3. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (KD).....	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Propositionen	32
Följdmotionerna	32
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning, ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag 2020	34
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	35
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets lagförslag	54
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområde och nya anslag 2020	34
Tabell 2 Ändrad beräkning av inkomster för 2020	34

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset

Ändringar i statens budget för 2020

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag om godkännande av ändrad beräkning av inkomster för 2020,

b) godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar nya och ändrade anslag enligt regeringens förslag,

c) bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 300 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:132 punkterna 9, 10 och 12 samt avslår proposition 2019/20:132 punkt 11.

Lagstiftning som ligger till grund för ändringar i statens budget

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall,

b) ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om att sänka den sammantagna ränta som ska betalas vid anstånd med inbetalning av skatt,

c) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i socialförsäkringsbalken

2. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

3. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

4. lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)

5. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

6. lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete med den ändringen att

i) uttrycket "1927 §§" i 2 § ska bytas ut mot "19-27 §§",

ii) punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 4,

7. lag om ändring i lagen (2017:527) om studiestartsstöd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:132 punkterna 1–5 och 8, bifaller delvis proposition 2019/20:132 punkt 7 och motionerna

2019/20:3519 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) och

2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkande 1 och

avslår proposition 2019/20:132 punkt 6 och motion

2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 30 mars 2020

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Edward Riedl (M), Emil Källström (C), Ulla Andersson (V), Jan Ericson (M), Jakob Forssmed (KD), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP), Teres Lindberg (S), Sultan Kayhan (S), Jessika Roswall (M), Mathias Tegnér (S) och Fredrik Stenberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas proposition 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset. I propositionen lämnar regeringen förslag om en rad åtgärder för att dämpa effekterna i samhället av spridningen av det nya coronaviruset.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning, ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag 2020 finns i bilaga 2. Regeringens lagförslag finns i bilaga 3. Lagförslagen har granskats av Lagrådet. När det gäller lagförslaget om korttidsarbete har det dock gjorts en ändring i övergångsbestämmelserna som inte har granskats av Lagrådet. Regeringen bedömer att den föreslagna ändringen är författningstekniskt och även i övrigt av en sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Utskottet föreslår vissa ändringar i förhållande till regeringens lagförslag. Utskottets lagförslag finns i bilaga 4. Utskottet bedömer att de aktuella lagändringarna författningstekniskt är av en sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse. Under beredningen har utskottet begärt in upplysningar från Finansdepartementet. Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig över förslagen.

Den 26 mars 2020 beslutade riksdagen om ett lagförslag i form av ett utskottsinitiativ som handlar om att ge anstånd med betalning av skatt i vissa fall (se bet. 2019/20:FiU53, rskr. 2019/20:194). Lagförslaget i utskottsinitiativet är likalydande med lagförslaget i den här behandlade propositionen (punkt 6, avsnitt 2.6 och 4) förutom att det förstnämnda har ett tidigare ikraftträdande. Utskottets betänkande bordlades den 25 mars och beslutades av riksdagen den 26 mars 2020. Lagen träder i kraft den 30 mars 2020. En konsekvens av att utskottet har gått fram med detta lagförslag för att påskynda ikraftträdandet är att utskottet avstyrker propositionen i denna del.

I ärendet har utskottet tagit emot ett antal skrivelser.

Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggs-

bestämmelse 9.6.1). Förslag om ändringar i budgeten får dock även lämnas vid andra tillfällen om det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Spridningen av det nya coronaviruset, som orsakar sjukdomen covid-19, medför såväl humanitära som ekonomiska konsekvenser. Det är viktigt att snabbt vidta åtgärder för att stärka bekämpningen av virusutbrottet och dess följdverkningar. Att myndigheter, kommuner och regioner har alla verktyg de behöver är inte bara avgörande för att bekämpa smittan, utan är också centralt för att minska smittans samhällsekonomiska kostnader. Det är vidare av stor betydelse att åtgärder snabbt vidtas för att dämpa effekterna av viruset för företag och samhällsekonomin.

Regeringen ansåg mot denna bakgrund att situationen är sådan att det finns särskilda skäl att lämna förslag om ändringar i budgeten och synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslog därför att riksdagen skulle förkorta motionstiden till sex dagar.

Enligt 9 kap. 13 § riksdagsordningen får riksdagen, om en proposition måste behandlas skyndsamt, på förslag av regeringen, besluta om kortare motionstid om det finns synnerliga skäl. Propositionen överlämnades till riksdagen den 19 mars 2020. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, att förkorta motionstiden till sex dagar. Motionstiden löpte således ut den 25 mars. Propositionen hänvisades av kammaren till finansutskottet den 20 mars.

Interna utfrågningar i finansutskottet med anledning av händelseutvecklingen till följd av coronaviruset

Mot bakgrund av händelseutvecklingen med anledning av coronaviruset höll finansutskottet den 17 mars 2020 interna utfrågningar med Finansinspektionens generaldirektör Erik Thedéen, Skatteverkets generaldirektör Katrin Westling Palm och riksbankschef Stefan Ingves.

Vidare informerades utskottet den 23 mars 2020 av Finansdepartementet och Skatteverkets generaldirektör Katrin Westling Palm.

Den 26 mars 2020 informerades utskottet av finansminister Magdalena Andersson.

Dessutom informerades utskottet av Finansdepartementet den 27 mars 2020.

Utskottets överväganden

Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar i huvudsak regeringens förslag. Propositionen innehåller förslag till åtgärder för att dämpa effekterna i samhället av det nya coronaviruset. Ett av förslagen i propositionen handlar om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall. En konsekvens av att utskottet genom ett utskottsinitiativ har gått fram med ett likalydande lagförslag för att påskynda ikraftträdandet är att motsvarande förslag i propositionen bör avslås av riksdagen. Utskottet välkomnar regeringens förslag om korttidsarbete men ser behov av några förändringar och förtydliganden i förhållande till propositionen. Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om att sänka den sammantagna räntan som betalas vid anstånd med inbetalning av skatt. Riksdagen godkänner också ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar nya och ändrade anslag enligt regeringens förslag. Beräkningarna av statens kostnader för de åtgärder som föreslås i denna extra ändringsbudget är dock mycket osäkra.

Jämför särskilt yttrande 1 (SD), 2 (V) och 3 (KD).

Propositionen

Ändringar i statens budget för 2020

Ändringarna i statens budget för 2020 är dels en följd av de lagförslag som lämnas i propositionen och som redovisas nedan, dels en följd av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och avser att vidta för att stärka bekämpningen av virusutbrottet och dess följdverkningar.

Ändringar av statens utgifter

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag enligt tabell 1 i bilaga 2. Sammanlagt innebär förslaget ökade utgifter med 12,9 miljarder kronor för 2020.

Ramen för *utgiftsområde 3 Skatt tull och exekution* föreslås öka med 24 miljoner kronor 2020 enligt regeringens förslag. Anslaget 1:1 Skatteverket ökas med 24 miljoner kronor till följd av att lagförslaget om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall innebär att Skatteverket får tillkommande

kostnader för bl.a. systemstödsutveckling, ärendehantering och informationsinsatser.

Ramen för *utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap* ökas enligt förslaget med 75 miljoner kronor. Det är till följd av att anslaget 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utökas med samma summa. Skälet är att MSB har getts i uppdrag att säkerställa att myndigheternas information till allmänheten med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset är samordnad och tydlig samt att det finns effektiva informationskanaler. I uppdraget ingår att skyndsamt utarbeta och sprida ett nationellt informationsmaterial samt att stödja myndigheter och andra aktörer i informationsarbetet.

Vidare föreslås ramen för *utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg* öka med 1 566 miljoner kronor. Det handlar främst om att anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård ökas med 1 511 miljoner kronor. Enligt förslaget ska anslagets ändamål utvidgas till att även omfatta utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder som kan behöva vidtas i arbetet med utbrottet av coronaviruset samt för att ersätta kommuner för merkostnader inom omsorgen som uppstår i det arbetet. Anslaget utökas också med 500 miljoner kronor till följd av att antalet individer som har rätt till smittbärrpenning antas komma att öka. Vidare föreslås att anslaget 2:1 Folkhälsomyndigheten ökas med 35 miljoner kronor och anslaget 8:1 Socialstyrelsen med 20 miljoner kronor. Regeringen föreslår också en utökad låneram för Socialstyrelsen med anledning av det pågående virusutbrottet. Förslaget innebär att regeringen bemyndigas att för 2020 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 300 miljoner kronor. Det är en utökning i förhållande till gällande låneram med 200 miljoner kronor.

Ramen för *utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning* föreslås öka med sammanlagt 8 780 miljoner kronor. Anslaget 1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m. ökas med 1 800 miljoner kronor för att täcka ökade kostnader för sjukpenning. Anslaget 1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader ökas med 6 850 miljoner kronor till följd av att statens kostnader för sjuklön bedöms öka genom lagförslaget i propositionen som möjliggör föreskrifter om ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen föreslår också att anslaget 2:1 Försäkringskassan ökas med 130 miljoner kronor bl.a. mot bakgrund av att ärendevolymer bedöms öka.

Slutligen föreslås ramen för *utgiftsområde 24 Näringsliv* öka med 2 440 miljoner kronor. Ett nytt anslag 1:22 Stöd vid korttidsarbete ska enligt regeringens förslag föras upp på statens budget med 2 420 miljoner kronor. Anslaget får användas för Tillväxtverkets utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen om stöd vid korttidsarbete. Därutöver föreslår regeringen att anslaget 1:4 Tillväxtverket ökas med 20 miljoner kronor för att myndigheten ska kunna administrera det nya systemet med korttidsarbete.

Ändringar av statens inkomster

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den ändrade beräkningen av inkomster för 2020 som redovisas i tabell 2 i bilaga 2.

I tabellen redovisas ändringar i inkomstberäkningen för de inkomsttitlar som påverkas av de förslagen i propositionen. Förslaget om anstånd med inbetalning av skatter och avgifter påverkar framför allt inkomsttitel 1931 Anstånd och beräknas minska statens inkomster med 27 miljarder kronor 2020.

Sammantagna konsekvenser för statens budget

Förslagen i propositionen innebär att de anvisade medlen ökar med 12,9 miljarder kronor 2020. Ökningen hänförs i huvudsak till ersättningar för höga sjuklönekostnader 6,8 miljarder kronor, stöd vid korttidsarbete 2,4 miljarder kronor, sjukpenning 1,8 miljarder kronor samt bidrag till folkhälsa och sjukvård 1,5 miljarder kronor. Utgiftsökningarna försämrar statens finansiella sparande och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp. Lagförslaget om korttidsarbete beräknas öka statens utgifter med 0,4 miljarder kronor per år fr.o.m. 2021.

På inkomstsidan av statens budget lämnas förslag om anstånd med inbetalning av skatter och avgifter som beräknas minska statens inkomster med 27 miljarder kronor 2020. För 2021 beräknas i stället inkomsterna öka med motsvarande belopp.

Den sammantagna effekten för statens lånebehov av förslagen i propositionen är en försvagning med 39,9 miljarder kronor 2020, en förstärkning med 26,6 miljarder kronor 2021 och en försvagning med 0,4 miljarder kronor fr.o.m. 2022.

De förskjutna inbetalningarna av skatter mellan åren påverkar endast statens lånebehov och inte det finansiella sparandet, som beräknas utifrån årets fastställda skatter. Sammantaget beräknas därmed det finansiella sparandet försvagas med 12,9 miljarder kronor 2020 och med 0,4 miljarder kronor fr.o.m. 2021 till följd av förslagen i propositionen.

Anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall

Regeringen anser att en tidsbegränsad möjlighet till anstånd med betalning av vissa skatter och avgifter bör införas. Även mervärdesskatt bör omfattas av möjligheten till anstånd. En motsvande ordning infördes i samband med finanskrisen 2008 och 2009 i syfte att motverka negativa effekter för företag som kunde uppkomma som en följd av likviditetsproblem under den krisen.

Regeringens förslag innebär att Skatteverket ges möjlighet att bevilja anstånd med inbetalning av dels arbetsgivares sammanlagda skatteavdrag och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt, som gäller redovisningsperioder som infaller under perioden januari–september 2020. Anståndet får beviljas för högst tre redovisningsperioder för skatteavdrag och arbetsgivaravgifter respektive mervärdesskatt. För mervärdesskatt som redovisas kvartalsvis får

anstånd beviljas för högst en redovisningsperiod. Anståndstiden får bestämmas till längst ett år. Anståndsbeloppet ska betalas senast den förfallodag enligt en viss bestämmelse i skatteförfarandelagen som infaller närmast efter det att anståndstiden upphör.

Anståndsavgiften, som beräknas till 0,3 procent på beviljat anståndsbelopp, ska tas ut per kalendermånad från och med månaden efter det att anstånd har beviljats till och med den månad då anståndsbeloppet ska betalas. Anståndsavgiften motsvarar tillsammans med en kostnadsränta på 1,25 procent en ränta som får dras av med 6,6 procent. Den sammantagna räntan bedöms utgöra en kreditkostnad som inte understiger en normal marknadsränta. Genom att en del av kreditkostnaden består av kostnadsränta enligt skatteförfarandelagen, kommer kostnaden att anpassas efter hur ränteläget förändras. Regeringen uppger att den följer frågan om räntans storlek och kan komma att agera för att justera räntan om den nuvarande krisen får ett mer utdraget förlopp.

Anståndsavgiften ska betalas senast den dag då anståndsbeloppet senast ska vara inbetalt. Om anståndet har återkallats ska anståndsbeloppet betalas senast den förfallodag enligt en viss bestämmelse i skatteförfarandelagen som infaller närmast efter det att 30 dagar har gått från beslutet om återkallelse. Anståndsavgiften ska då betalas vid samma tidpunkt.

Sammantaget förväntas de tillfälliga anstånden uppgå till 27 miljarder kronor. Förslaget kan emellertid, beroende på hur situationen utvecklas, enligt regeringen omfatta över 300 miljarder kronor om hela likviditetförstärkningen via skattekontot utnyttjas.

Regeringen föreslår att ändringarna ska träda i kraft den 7 april 2020.

Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete

Ett permanent och öppet system vid korttidsarbete införs

Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Den nuvarande regleringen av stöd vid korttidsarbete trädde i kraft den 1 januari 2014 och aktiveras genom att regeringen meddelar föreskrifter (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Syftet med stöd vid korttidsarbete är enligt gällande regelverk att kunna stödja sysselsättningen och dämpa arbetslösheten i synnerligen djupa lågkonjunkturer. Bakgrunden till införandet av stödet var de erfarenheter som fanns från lågkonjunkturen efter finanskrisen 2008. Stödet syftar till att i mycket allvarliga konjunkturella situationer bevara arbetstillfällena vid företag som möter en vikande efterfrågan. Enligt gällande regler får stöd endast lämnas om det råder en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående. För att ge rätt till preliminärt stöd ska en arbetstagers arbetstidsminskning vid deltagande i korttidsarbete under en avtalsperiod uppgå till 20, 40 eller 60 procent av ordinarie arbetstid. Löneminskningen ska uppgå till 12 procent av ordinarie lön om arbetstidsminskningen är 20 procent, till 16 procent om arbetstidsminskningen är 40 procent och till 20 procent om

arbetstidsminskningen är 60 procent. Nuvarande regler innebär att staten, arbetsgivaren och arbetstagaren delar på kostnaderna för korttidsarbete. Den nu gällande lagstiftningen har hittills inte tillämpats.

System för stöd vid korttidsarbete förekommer i majoriteten av EU:s medlemsländer och även i flera länder inom OECD, bl.a. USA, Kanada och Japan. Samtliga jämförelseländer har permanenta och öppna system för stöd vid korttidsarbete. Detta innebär att systemen alltid är öppna för ansökningar från arbetsgivare. Endast Sverige har ett stöd som enbart kan tas i anspråk efter aktivering av regeringen. En aktivering förutsätter dessutom ett särskilt svårt allmänt konjunkturläge, vilket kan antas inträffa mycket sällan.

Regeringen bedömer att det svenska systemet för stöd vid korttidsarbete bör bli mer konkurrenskraftigt så att svenska företag kan konkurrera på samma villkor som företag i viktiga konkurrentländer. Regeringen föreslår därför att det införs ett nytt system för stöd vid korttidsarbete. Stöd enligt det nya systemet ska kunna lämnas under en begränsad tid till arbetsgivare som på grund av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter behöver införa korttidsarbete. Systemet utgör ett komplement till det befintliga systemet som innebär att arbetsgivare bara kan ansöka om stöd när det allmänna konjunkturläget är mycket dåligt och efter aktivering från regeringen. Det nya systemet bör enligt regeringen utvärderas när det har varit i kraft en viss tid.

Enligt regeringens förslag får godkännande för stöd bara lämnas om arbetsgivarens ekonomiska svårigheter är tillfälliga och allvarliga, har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll och inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas. Arbetsgivaren ska också ha använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska arbetskraftskostnaderna. En utgångspunkt bör vara att snabba, dramatiska och osannolika händelseförlopp innebär lägre krav på arbetsgivarens anpassning till ändrade förutsättningar. Stöd får inte lämnas till arbetsgivare som vid tidpunkten för ansökan är skyldiga att upprätta kontrollbalansräkning, är föremål för företagsrekonstruktion eller är på obestånd.

Stödperioden begränsas till sex kalendermånader med möjlighet till förlängning i ytterligare tre kalendermånader. En karenperiod om 24 kalendermånader ska gälla för stödet. Den sammanlagda tid som stöd kan lämnas begränsas på så sätt att den inte får överstiga 24 kalendermånader under en period om 36 kalendermånader.

Som huvudregel ska gälla att tillämpningen av korttidsarbete har stöd i centrala och lokala kollektivavtal. För arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal ska kravet på skriftligt avtal med minst 70 procent av arbetstagarna på en driftenhet gälla även avseende det nya stödet.

En tillfällig ökning av statens andel av kostnaden för korttidsarbete, s.k. korttidspermittering

Med hänsyn till spridningen av det nya coronaviruset är det enligt regeringen av stor betydelse att åtgärder vidtas för att dämpa effekterna av viruset för företag och samhällsekonomin. För att möta arbetsgivarnas behov i krisens

spår anser regeringen att det finns skäl att under en begränsad period höja statens andel av kostnaden för korttidsarbete från en tredjedel till tre fjärdedelar av den totala kostnaden. Den tillfälliga höjningen av statens andel av kostnaden innebär således att systemet blir mer förmånligt för både arbetstagare och arbetsgivare. Förstärkningen bör avse stöd som lämnas efter godkännande av Tillväxtverket. På detta sätt ges arbetsgivarna bättre förutsättningar att klara de tillfälliga ekonomiska svårigheter som kan uppstå i utbrottets spår.

För stödmånader som infaller under perioden fr.o.m. den 16 mars 2020 t.o.m. den 31 december 2020 ska enligt förslaget i propositionen följande gälla:

- Storleken på det preliminära stödet höjs genom att underlaget för beräkning av preliminärt stöd multipliceras med 98,6 procent i stället för 43 procent.
- Löneminskningen ska uppgå till 4, 6 respektive 7,5 procent om arbetstidsminskningen är 20, 40 respektive 60 procent.
- Bestämmelserna om att stöd inte får lämnas för uppsägningstid ska inte tillämpas. För stöd som lämnas under uppsägningstid ska man vid tillämpning av bestämmelserna om löneminskning bortses från sådan ersättning som utgår till arbetstagaren för att arbetsgivaren ska uppfylla 12 § lagen om anställningsskydd.

Tillväxtverket ska pröva förutsättningarna för stöd

Stöd enligt det nya systemet för stöd vid korttidsarbete ska lämnas efter godkännande från Tillväxtverket. Tillväxtverket ska även ansvara för ansökningsförfarandet i övrigt när myndigheten har lämnat godkännande. Ansökningar om godkännande ska handläggas skyndsamt.

Offentligfinansiella effekter av stöd vid korttidsarbete

Regeringen beräknar kostnaden för stödet till 2,4 miljarder kronor 2020. Givet det snabbt föränderliga ekonomiska läget är detta enligt regeringen dock en siffra med omfattande osäkerhet. Till detta tillkommer att det under 2020 finns möjlighet att avtala om korttidsarbete under uppsägningstid, vilket ytterligare försvårar bedömningen av förslagets offentligfinansiella kostnad.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringen ska träda i kraft den 7 april 2020 och tillämpas med retroaktiv verkan fr.o.m. den 16 mars 2020.

Regeringen förklarar i propositionen (s. 75) varför det är motiverat att låta de nya bestämmelserna tillämpas retroaktivt.

Socialförsäkringsbalken och anslutande lagar

I propositionen lämnas också förslag som syftar till att bidra till minskad smittspridning och därigenom öka skyddet för befolkningen och viktiga

samhällsfunktioner, förstärka försäkringsskyddet för berörda individer och minska kostnaderna för arbetsgivare.

Regeringen föreslår att två nya bestämmelser förs in i socialförsäkringsbalken. Den ena bestämmelsen ska upplysa om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning, sjukpenning och karenssmittbärapenning och handläggning av ärenden. Den andra bestämmelsen ska upplysa om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om att ersättning i form av sjukpenning ska lämnas till en försäkrad som får ett karensavdrag från sin sjuklön. Sådana föreskrifter som avses ska endast få meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

Vidare föreslår regeringen en ändring i föräldraledighetslagen. Ändringen innebär att om föräldraledighet inte kan anmälas till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början (och rätten till ledigheten grundar sig i att arbetstagaren får eller skulle ha haft rätt till förmånen på grund av föreskrifter som meddelats enligt socialförsäkringsbalken vid extraordinära händelser i fredstid) ska ledigheten anmälas så snart som möjligt.

Därutöver föreslår regeringen en ändring i lagen om sjuklön. En arbetstagar ska inte behöva styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare eller tandläkare under sjuklöneperioden. Regeringen framhåller att regelverket är av extraordinär karaktär, och att den därför bör ges rätt att bestämma när regelverket ska upphöra att gälla och de tidigare bestämmelserna om intyg åter träda i kraft. Sådana föreskrifter ska endast få meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

Kostnaden för slopandet av karensdagen för anställda och egenföretagare beräknas till 1,8 miljarder kronor. Kostnaden för att kompensera arbetsgivarna för sjuklönekostnader under april och maj beräknas till 6,8 miljarder kronor. Förslaget om möjlighet att utfärda föreskrifter om ändrade bestämmelser för tillfällig föräldrapenning innebär att det även på detta område finns en beredskap att vid behov vidta åtgärder, vilka skulle kunna öka statens utgifter. Beroende på nyttjandegrad och den närmare utformningen av föreskrifterna beräknas utgifterna enligt regeringen kunna öka med mellan 3 och 7 miljarder kronor. Beräkningarna är dock behäftade med stor osäkerhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 april 2020. Ändringarna i lagen om sjuklön ska dock tillämpas fr.o.m. den 13 mars 2020. För tid dessförinnan ska de äldre bestämmelserna fortfarande gälla.

Studiestöd vid extraordinära händelser

Enligt gällande regelverk får studiestöd i vissa fall lämnas under tid då den studerande på grund av sjukdom eller annan ledighet inte bedriver de studier som studiestödet lämnats eller beviljats för. Utbrottet av coronaviruset har emellertid aktualiserat att det kan uppstå andra extraordinära händelser i fredstid som den studerande inte själv kan råda över och som påverkar den studerandes möjligheter att studera. På grund av extraordinära händelser kan

det uppstå situationer då den studerande inte kan bedriva studier på ett sådant sätt att förutsättningarna för att beviljat studiestöd fortsatt ska kunna betalas ut eller att studiehjälp ska kunna lämnas är uppfyllda.

Regeringen anser att det i studiestödslagen och lagen om studiestartsstöd bör tas in bestämmelser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om studerandes rätt till studiestöd i form av studiehjälp, studiemedel och studiestartsstöd vid ledighet vid extraordinära händelser i fredstid. Utgångspunkten bör vara att den studerande ska få behålla sitt studiemedel och studiestartsstöd under den period stödet redan har beviljats för och att studiehjälp fortsatt ska kunna lämnas.

Regeringen ska enligt förslaget också ges möjligheten att besluta om att studielån som har tagits emot vid extraordinära händelser helt eller delvis får skrivas av.

Förslagen får i detta skede inga direkta konsekvenser för statens budget eftersom bedömningen är att studiestöd fortsatt ska betalas ut enligt plan. Först efter viss tid bedöms förslaget få konsekvenser för statens budget om studielån skrivs av med anledning av extraordinära händelser. Förslaget kan också få ekonomiska konsekvenser eftersom de studerande kommer att ha rätt till studiestöd för en längre period än vad som annars vore fallet. Regeringen avser därför att följa utvecklingen noga.

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 7 april 2020.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3519 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) anförs att regeringens förslag hittills har varit bra men är otillräckliga. Det krävs bredare åtgärder. De beslut som fattas de närmaste månaderna kommer att prägla hela 2020-talet och kanske längre än så, och därför är den ekonomiska politiken viktigare nu än någonsin, understryker motionärerna. Motionärerna anser att kostnaden för anstånd med inbetalning av skatt bör sänkas. Den totala räntekostnaden om ca 6,6 procent på uppskjutna skattebelopp är för hög, vilket riskerar att få till följd att företag som är i behov av anstånd inte har råd att få det. Motionärerna anser att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att räntekostnaden tas bort eller sänks genom en ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall. Motionärerna utvecklar också sin syn på vilka ytterligare åtgärder de skulle vilja se, men som ligger utanför den ram för ärendet som ges av propositionen. Det handlar om avskaffat fribelopp för studenter som tillfälligt stärker upp samhällsviktiga funktioner, rätt till smittbärrpenning för riskgrupper, tillfälligt avskaffade arbetsgivaravgifter och egenavgifter, kreditgarantier och kapitaltillskott genom en företagsakut samt tillfällig hyressänkning för de värst drabbade branscherna. Ekonomin behöver stimuleras framöver, men det ska vara strukturellt riktiga åtgärder för att så snabbt som möjligt hitta tillbaka till ett starkt och växande Sverige, framhåller motionärerna.

Jakob Forssmed m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2019/20:3520 att de i huvudsak stöder regeringens förslag till åtgärder i propositionen och bedömer att åtgärderna kommer att ha stor betydelse för många arbetstagare och företagare. Det finns dock behov av vissa ändringar och kompletteringar enligt motionärerna. Motionärerna anser att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om att anståndsavgiften tas bort eller sänks genom en ändring i 4 § lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall (yrkande 1). Den ränta som nu har införts motsvarar en årlig avdragsgill ränta på 6,6 procent. Det är enligt motionärerna orimligt att staten tar ut en så hög ränta, som är flera gånger högre än en vanlig bankränta. Vidare menar motionärerna att regeringen bör utvärdera permitteringsgraden i lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete (yrkande 2). Motionärerna stöder inriktningen i propositionen i denna del men anser på grund av den fördjupade ekonomiska krisen att en tillfällig utökning av korttidspermitteringen under 2020 till två ytterligare nivåer på 80 respektive 90 procent också bör utredas. Motionärerna vill också att det görs ett tillfälligt undantag från 5 a § 4 lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete (yrkande 3). Motionärerna pekar på att det i lagen ställs krav på att företaget ska ha vidtagit alla andra åtgärder som står till buds för att minska sina personalkostnader. Det kan exempelvis röra sig om att avsluta tidsbegränsade anställningar som inte är verksamhetskritiska. Denna anpassning har företagen enligt motionärerna sannolikt inte hunnit med i detta snabba krisförlopp. Motionärerna menar att det i den nuvarande situationen vore bättre om företagen upprätthåller personalstyrkan men minskar arbetstiden, jämfört med att de säger upp personal för att kunna använda sig av korttidsarbete för den resterande delen av personalstyrkan. Motionärerna tar även upp ett antal ytterligare åtgärder de skulle vilja se men som ligger utanför den ram för ärendet som ges av propositionen. Det handlar om att utreda möjligheten till korttidsarbete för familjemedlemmar i små familjeföretag, om hur vårdgivare och andra arbetsgivare som i huvudsak bekostas av allmänna medel kan få del av korttidsarbete, om hur bemanningsföretag kan inkluderas i korttidsarbete, om slopat företrädaransvar vid anstånd av inbetalning av skatter m.m. samt om möjligheten att kompensera privata vård- och omsorgsgivare för extraordinära kostnader.

Kompletterande information

Arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel

Den 23 mars 2020 informerades utskottet av Finansdepartementet med anledning av vissa oklarheter i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete när det gäller arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel.

Vilka arbetsgivare omfattas?

Utgångspunkten för korttidsarbete är att stödåtgärden ska omfatta alla juridiska personer och fysiska personer som bedriver näringsverksamhet; se 3 § första stycket lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete. Vid införandet av stödet ansågs det emellertid inte rimligt att offentligt finansierad verksamhet ska omfattas av en statlig subvention i form av stöd vid korttidsarbete. Dessutom gjordes bedömningen att detta slag av verksamhet som regel inte kan anses bli påverkad av konjunkturen på ett sådant sätt att syftet med åtgärden kan antas bli uppnått (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.17.4.3). Från tillämpningsområdet för lagen om stöd vid korttidsarbete har därför undantagits offentliga arbetsgivare, oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller genom olika slag av rättssubjekt. Detta framgår av 3 § andra stycket samma lag där det anges att lagen inte gäller

1. staten, regioner, kommuner, kommunalförbund och samverkansorgan
2. juridiska personer över vilka staten, regioner, kommuner, kommunalförbund och samverkansorgan, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande, såvida inte verksamheten avser affärsverksamhet
3. arbetsgivare i fråga om verksamhet som huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det allmänna enligt en offentlighetsreglering har till uppgift att tillhandahålla verksamheten.

Särskilt om undantaget i 3 § andra stycket 3

Undantaget i 3 § andra stycket 3 lagen om stöd vid korttidsarbete tar inte sikte på arbetsgivarna som sådana utan på den verksamhet som de bedriver. Om en arbetsgivare bedriver flera verksamheter kan det således t.ex. inträffa att en viss verksamhet omfattas av undantaget medan stöd kan lämnas för en annan verksamhet som bedrivs av samma arbetsgivare.

Den verksamhet som den aktuella bestämmelsen tar sikte på uttrycktes i lagrådsremissen som ”verksamhet som huvudsakligen är finansierad av offentliga medel”. I lagrådsremissen angavs att det avsåg verksamhet som annars hade tillhandahållits av det allmänna och som huvudsakligen finansieras av allmänna medel. Lagrådet uttalade i sitt yttrande (se prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor bilaga 8 avsnitt 7) bl.a. följande:

Bestämmelsen tar såvitt framgår av remissen sikte på sådan verksamhet som det enligt en offentlighetsreglering ankommer på det allmänna att tillhandahålla. Däremot avses inte sådan verksamhet som en privat arbetsgivare bedriver där affärsmässigt vederlag erhålls från det allmänna för varor och tjänster som tillhandahålls i sedvanliga avtalssituationer även om ersättningen svarar för hela omsättningen i den av arbetsgivaren bedrivna rörelsen. Lagrådet föreslår att detta förhållande tydliggörs genom att punkten 3 ges följande lydelse: arbetsgivare i fråga om verksamhet som huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det enligt en offentlighetsreglering ankommer på det allmänna att tillhandahålla verksamheten.

I propositionen utformades bestämmelsen i enlighet med Lagrådets förslag. I samband med detta uttalades bl.a. att undantaget inte bör omfatta fall då arbetsgivare inom ramen för sedvanliga avtalsförhållanden mot ersättning tillhandahåller det allmänna varor eller tjänster, t.ex. ett privat byggföretag som mot ersättning åtagit sig att uppföra en idrottsanläggning åt en kommun. I så fall är verksamheten inte finansierad av allmänna medel i den mening som avses nu (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.17.4.3).

Av förarbetena framgår det att undantaget i 3 § andra stycket 3 inte är avsett att träffa verksamhet inom ramen för vanliga affärsmässiga transaktioner mellan privata leverantörer och det allmänna även om den ersättning som utges av det allmänna i sådana avtalsförhållanden utgör en leverantörs hela omsättning. Samtidigt framgår det av lagtexten att undantaget träffar verksamhet där det allmänna enligt en offentligrättslig reglering har till uppgift att tillhandahålla verksamheten, detta trots att i vart fall delar av sådan verksamhet som på detta sätt ska tillhandahållas av det allmänna i och för sig kan utföras av privata leverantörer på helt affärsmässiga villkor.

Offentligfinansiell effekt

Det ursprungliga förslaget offentligfinansiella effekter utgår i hög grad från användandet av motsvarande system i Tyskland, där framför allt tillverkningsindustrin historiskt har utnyttjat korttidsarbete. Dagens unika situation med coronaviruset och det snabbt föränderliga ekonomiska läget medför därför en omfattande osäkerhet kring hur kostnaderna av förslaget kommer att utvecklas.

För att systemet med korttidsarbetet ska få avsedd effekt i den nuvarande situationen, där andra sektorer än de som i normala fall i första hand kan förväntas använda korttidsarbete drabbas, skulle reglerna behöva justeras. Eftersom en sådan förändring innebär att förslaget får den effekt som från början var avsedd leder dock inte denna enligt Finansdepartementet till någon förändrad beräkning av den totala offentligfinansiella effekten av korttidsarbete.

Utskottets ställningstagande

Med hänsyn till spridningen av coronaviruset är det enligt utskottet ytterst angeläget att det vidtas kraftfulla åtgärder för att dämpa de negativa effekterna på samhällsekonomin. Utskottet ställer sig i huvudsak bakom förslagen i propositionen men föreslår vissa förändringar och tydliggöranden med syftet att ytterligare motverka de negativa effekterna.

Utskottsinitiativ om anstånd med betalning av skatt i vissa fall

Utskottet har sett det som högst angeläget få lagändringar på plats så snabbt som möjligt för att dämpa företags likviditetsproblem. Den 26 mars 2020 beslutade därför riksdagen om ett lagförslag i form av ett utskottsinitiativ som

handlar om att ge anstånd med betalning av skatt i vissa fall (se bet. 2019/20:FiU53, rskr. 2019/20:194). Lagförslaget i utskottsinitiativet är likalydande med lagförslaget i den här behandlade propositionen (punkt 6, avsnitt 2.6 och 4) förutom att det förstnämnda har ett tidigare ikraftträdande. Lagen träder i kraft den 30 mars 2020. En konsekvens av riksdagens beslut i denna del är att motsvarande lagförslag i propositionen bör avslås av riksdagen.

Lagen om stöd vid korttidsarbete

Utskottet välkomnar det förslag om ett nytt permanent och öppet system för stöd vid korttidsarbete som regeringen lämnar i propositionen. I likhet med regeringen tror utskottet att det har förutsättningar att påtagligt förbättra svenska arbetsgivares konkurrensvillkor.

Vidare är den del av förslaget som kallas korttidspermittering och som innebär att staten under en begränsad period kraftigt utökar sin andel av kostnaden för stödet ytterst angelägen. På så sätt kan arbetsgivarna ges bättre förutsättningar att klara de påfrestningar som kan uppstå i virusutbrottets spår. Utskottet ser dock behov av några förändringar och förtydliganden i förhållande till det lagförslag som regeringen presenterar i propositionen. Det handlar om

- arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel,
- undantaget för familjemedlemmar,
- tillämpningen av lagen när det gäller bemanningsföretag och konsultföretag,
- aktieutdelningar m.m. i företag som ansöker om stöd.

Utskottets överväganden i dessa frågor utvecklas nedan.

Arbetsgivare vars verksamhet är i huvudsak finansierad av allmänna medel

Den 23 mars 2020 informerades utskottet av Finansdepartementet om vissa oklarheter i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete när det gäller arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel. (Se avsnittet Kompletterande information: Arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel). Utskottets bedömning är att ett tillägg behöver göras i lagens övergångsbestämmelser genom att 3 § 3 upphävs temporärt. Orsaken är att nämnda paragraf utesluter sådana arbetsgivare vars verksamhet huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det allmänna enligt en offentligrättslig reglering har till uppgift att tillhandahålla verksamheten. Detta innebär att exempelvis kollektivtrafik som bedrivs i privat regi, men finansieras av det allmänna inte har rätt till stöd vid korttidsarbete. Tanken med lagen när den skrevs 2013 var att det allmänna skulle vara undantaget från rätten till korttidsstöd.

Spridningen av det nya coronaviruset riskerar emellertid att drabba samhälls ekonomin och företag på sätt som inte kunde förutses vid införandet

av regelverket om statligt stöd vid korttidsarbete. Det kan leda till att verksamheter och branscher påverkas på ett sätt som tidigare inte har kunnat förutses. I det sammanhanget skulle det kunna uppstå en osäkerhet kring vilka verksamheter som omfattas av undantaget i 3 § andra stycket 3 lagen om stöd vid korttidsarbete. Det är av stor vikt att reglerna om korttidspermittering är förutsägbara och enkla att tillämpa. Det är också viktigt att upplevda otidigheter i regelverket inte i onödan hindrar att stöd lämnas eller medför att handläggningstider för ansökningar om godkännande blir längre än nödvändigt. Mot denna bakgrund finns det enligt utskottet skäl för stödmånader som infaller under perioden fr.o.m. den 16 mars 2020 t.o.m. den 31 december 2020 tillfälligt slopa det undantag som avses i 3 § andra stycket 3.

Undantaget för familjemedlemmar i lagen om korttidsarbete

Utskottet ser också ett problem med att lagförslaget i propositionen har en avgränsning som kan komma att drabba familjeföretag hårt. Av 11 § lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete framgår att stöd endast kan lämnas för arbetstagare

1. som var anställda hos arbetsgivaren under hela eller en del av jämförelsemånaden med samma eller högre sysselsättningsgrad som under stödmånaden
2. för vilka arbetsgivaren för stödmånaden var skyldig att betala arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980)
3. som inte tillhör arbetsgivarens familj.

Kriteriet att arbetstagaren inte ska tillhöra arbetsgivarens familj har motiverats med att lagen inte ska kunna missbrukas (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.17.5.1.2).

Den aktuella avgränsningen av för vilka arbetstagare som stöd kan lämnas påverkar särskilt mindre företag där flera medlemmar i en familj är verksamma. I ett sådant företag kan en stor andel av de anställda – ibland samtliga – utgöras av sådana anhöriga som omfattas av undantaget för familjemedlemmar. Med de effekter som spridningen av det nya coronaviruset kan komma att ha på samhällsekonomin och företagen riskerar den aktuella avgränsningen att drabba dessa företag onödigt hårt jämfört med andra företag vars arbetstagare inte består av familjemedlemmar. Det framstår därför enligt utskottet som motiverat att för stödmånader som infaller under perioden fr.o.m. den 16 mars 2020 t.o.m. den 31 december 2020 slopa familjemedlemsundantaget i 11 § 3. När det gäller risken för missbruk så motverkas den av kravet i 11 § 1 på att en arbetstagare måste ha haft en anställning av viss omfattning hos arbetsgivaren under jämförelsemånaden, dvs. den månad som infaller tre månader före den månad då Tillväxtverket fattar beslut om godkännande.

Tillämpningen av lagen om korttidsarbete när det gäller bemanningsföretag och konsultföretag

I propositionen uttalar regeringen (s. 53), beträffande den föreslagna lagstiftningens krav på att arbetsgivarens ekonomiska svårigheter ska vara oförutsedda och oundvikliga, att stöd inte bör kunna erhållas av arbetsgivare vars verksamhet syftar till att möta andra arbetsgivares tillfälliga och kortsiktiga behov av arbetskraft. Stora och plötsliga fall i efterfrågan på arbetskraft bör enligt uttalandet inte anses vara oförutsedda för sådana arbetsgivare.

Det är enligt utskottet naturligt att kravet på oförutsebarhet och oundviklighet bedöms i förhållande till bl.a. förhållandena i den bransch inom vilken en arbetsgivare verkar. Det aktuella uttalandet måste i sammanhanget förstås så att det för den nämnda kategorin av arbetsgivare ligger i själva verksamhetens natur att andra företags behov av inhyrd personal och därmed efterfrågan på arbetsgivarnas tjänster kan variera kraftigt över tid och ibland med kort varsel. Normala variationer i efterfrågan av det slaget kan därför inte anses vara oförutsedda och oundvikliga för arbetsgivaren.

Utskottet vill dock understryka att även företag vars verksamhet syftar till att möta andra arbetsgivares tillfälliga och kortsiktiga behov av arbetskraft, t.ex. bemanningsföretag och konsultföretag, kan ställas inför omfattande fall i efterfrågan, exempelvis vid en ekonomisk kris, som inte har kunnat förutses eller undvikas. Efterfrågefäll som är så omfattande att de klart går utöver vad som normalt kan förväntas för en arbetsgivare i en bransch av detta slag kan således betraktas som oförutsedda och oundvikliga i lagstiftningens mening.

Aktieutdelningar och liknande i företag som ansöker om stöd enligt lagen om korttidsarbete

Det är enligt utskottet angeläget att stöd vid korttidsarbete endast ges till de företag som har tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter. Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön för att möta en tillfällig svårighet. Kostnaden för detta bärs till viss del av staten, vilket innebär att korttidsarbete utgör ett offentligt stöd. Utskottet vill understryka att en förutsättning för stöd är att arbetsgivaren har allvarliga ekonomiska svårigheter, dvs. i frånvaro av stöd skulle behöva genomföra omfattande uppsägningar. Arbetsgivaren förutsätts agera i enlighet med lagens syfte. Utskottet anser att det under sådana förhållanden inte kan anses försvarligt att arbetsgivare som mottar stöd från det allmänna vid korttidsarbete samtidigt genomför aktieutdelningar och andra liknande utbetalningar.

Permitteringsgraden vid korttidsarbete

I kommittémotion 2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkar motionärerna på att regeringen bör utvärdera permitteringsgraden i lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete (yrkande 2). Utskottet kan konstatera att det system för korttidspermittering som regeringen föreslår i propositionen baseras på de procentsatser som redan finns i befintlig lagstiftning, dvs. 20, 30

respektive 60 procents permitteringsgrad. Samtidigt innebär förslaget att statens andel av kostnaden för korttidsarbete höjs från en tredjedel till tre fjärdedelar av den totala kostnaden. Utskottet menar att arbetsgivarna genom detta förslag kommer att ges betydligt bättre förutsättningar att klara de ekonomiska svårigheterna i samband med krisen. Därmed ser utskottet i nuläget inga uppenbara skäl till att regeringen skyndsamt ska utvärdera systemet med avsikten att ytterligare höja permitteringsgraden.

Kravet på att arbetsgivaren ska ha använt andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft för att komma i fråga för stöd

Jakob Forssmed m.fl. (KD) anser vidare i kommittémotion 2019/20:3520 yrkande 3 att det bör göras ett tillfälligt undantag från kravet på att arbetsgivaren ska ha använt andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraften för att komma i fråga för stöd enligt regeringens förslag i lagen om korttidsarbete (5a § 4). Utskottet uppfattar att utgångspunkten i den aktuella bestämmelsen är att arbetsgivaren ska använda sig av alla tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft. Vilka åtgärder som kan anses tillgängliga får bedömas utifrån förhållandena hos den arbetsgivare som har ansökt om stöd. Det avgörande för bedömningen är således personens roll och funktion i arbetsgivarens verksamhet. Även konsulter, inhyrd personal eller tillfälligt anställd personal kan vara verksamhetskritiska och det finns inget generellt krav på att säga upp konsulter och inhyrd personal. Enligt propositionen får bedömningen göras i varje enskilt fall utifrån förhållandena hos den aktuella arbetsgivaren. Utskottet anser att det är en rimlig hållning.

Räntekostnaden för tillfälliga anstånd

I kommittémotionerna 2019/20:3519 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) och 2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) yrkas på att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att räntekostnaden ska tas bort eller sänkas genom en ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall.

Utskottet kan konstatera att den modell som används är densamma som togs fram i samband med finanskrisen och där avsikten har varit att återspegla riskerna för staten och hålla nere kostnaden för skattebetalarna. Mot bakgrund av det nuvarande exceptionella läget kan utskottet delvis hålla med motionärerna om att den beslutade räntemodellen är problematisk. Den sammantagna räntan är hela 6,6 procent. Det är en hög lånekostnad, i synnerhet för många små och medelstora företag som är i kris. Utskottet har inlett en dialog med regeringen om räntekostnaden och regeringen har också angett att den kan komma att agera för att justera räntans storlek om den nuvarande krisen får ett mer utdraget förlopp. Utskottet menar dock att detta är brådskande. Därför bör riksdagen ställa sig bakom det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag om att

sänka den sammantagna ränta som ska betalas vid anstånd med inbetalning av skatt.

Budgeteffekter av förslagen i den extra ändringsbudgeten

Den sammantagna effekten av förslagen i propositionen är att statens lånebehov ökar med 39,9 miljarder kronor för 2020. Cirka 27 miljarder kronor av detta ökade lånebehov hänförs dock till det förslag om anstånd med inbetalning av skatter och avgifter som utskottet nyligen har beslutat om genom betänkande 2019/20:FiU53 i syftet att få dessa likviditetsförstärkningar på plats så snabbt som möjligt. Utskottet avstyrker av det skälet den föreslagna inkomstberäkningen i propositionen. Den beräknade försvagningen av inkomsterna 2020 med 27 miljarder kronor är således inte längre aktuell i denna extra ändringsbudget.

De återstående förslagen i propositionen innebär att de anvisade medlen ökar med 12,9 miljarder kronor 2020 (se tabell 1 i bilaga 2). Ökningen hänförs i huvudsak till ersättningar för höga sjuklönekostnader, stöd vid korttidsarbete, sjukpenning samt bidrag till folkhälsa och sjukvård. Utgiftsökningarna ökar statens lånebehov och försämrar statens finansiella sparande med motsvarande belopp.

När det gäller förslaget om stöd vid korttidsarbete beräknar regeringen i propositionen kostnaden för stödet till 2,4 miljarder kronor 2020. Samtidigt betonar regeringen att givet det snabbt föränderliga ekonomiska läget är detta en siffra med omfattande osäkerhet. Enligt den senaste uppskattningen från Finansdepartementet som utskottet tagit del av beräknas kostnaderna för korttidsarbete snarare uppgå till ca 20 miljarder kronor eller mer för 2020.

I förhållande till propositionen föreslår utskottet även vissa förändringar i lagen om korttidsarbete. Det handlar för det första om ett tillägg i övergångsbestämmelsen i lagen om korttidsarbete när det gäller arbetsgivare vars verksamhet i huvudsak är finansierad av allmänna medel. Detta tillägg bedöms dock inte leda till ökade kostnader eftersom lagändringen syftar till att lagen ska få den effekt som från början var avsedd. Dock måste sägas att det finns en mycket stor osäkerhet i beräkningarna. För det andra föreslår utskottet att undantaget för familjemedlemmar i lagen om korttidsarbete slopas. Enligt uppgifter från Finansdepartementet saknas det underlag om antalet familjemedlemmar som kan tänkas beröras av denna vidgning av förslaget. Det medför att osäkerheten i de redan osäkra beräkningarna blir än större.

Också övriga uppskattade utgifter inom i synnerhet utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg och utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning är naturligtvis osäkra till följd av det snabbt föränderliga ekonomiska läget.

Sammanfattningsvis är således beräkningarna av statens kostnader för de åtgärder som föreslås i denna extra ändringsbudget mycket osäkra. Vi kan exempelvis redan konstatera att kostnaderna för korttidsarbete sannolikt kommer att vara flera gånger högre än beräkningarna i propositionen.

Samtidigt befinner vi oss i ett exceptionellt läge och det är helt nödvändigt att vidta de åtgärder som krävs för att dämpa effekterna på samhällsekonomin. Utskottet vill också betona att de åtgärder som nu måste vidtas trots allt sker från ett gott statsfinansiellt läge, tack vare det finanspolitiska ramverk vi värnat under lång tid.

Mot den här bakgrunden tillstyrker utskottet delvis propositionen, tillstyrker delvis två motionsyrkanden och avstyrker övriga motionsyrkanden.

Särskilda yttranden

1. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (SD)

Charlotte Quensel (SD) anför:

För närvarande sprids coronaviruset, som orsakar covid-19, över världen. Hundratusentals har konstaterats vara smittade och trenden pekar brant uppåt. Fler än 15 000 har avlidit.

De rent medicinska följderna är alltså omfattande, och myndigheterna i Sverige och i andra länder arbetar nu för att fördröja smittspridningen, så att sjukvården inte överbelastas. I allt väsentligt sluter Sverigedemokraterna upp bakom detta arbete, samtidigt som det kan konstateras att samhället nu tvingas till svåra avvägningar.

Det står samtidigt helt klart att de ekonomiska effekterna håller på att bli direkt dramatiska. Prognoserna är osäkra och kan snabbt förlora sin aktualitet och relevans, men Goldman Sachs estimerar (den 20/3) att USA:s ekonomi är på väg mot en tillbakagång på 24 procent under årets andra kvartal. Att effekterna för världsekonomin blir långtgående står alltså bortom allt tvivel, och den svenska ekonomin påverkas både direkt av nationella åtgärder och indirekt av världsekonomin utveckling.

Detta riskerar att mycket snabbt radera stora delar av svenskt näringsliv och – i förlängningen – svensk välfärd. Många företag har begränsade marginaler och har, förklarligt nog, inte kalkylerat med en ekonomisk jordbävning av denna magnitud. Hela branscher och deras underleverantörer ligger i farozonen.

Regeringen har lagt fram en extra ändringsbudget för 2020 (regeringens proposition 2019/20:132 – Åtgärder med anledning av coronaviruset). Denna omfattar bl.a. anstånd med inbetalning av skatt, ett nytt system för stöd vid korttidsarbete och förändrade regler för smittbärrapenning och tillfällig föräldrapenning.

Det finns ingen anledning för oss som opposition att lyfta dessa förslag till debatt, och för tydlighets skull understryks att Sverigedemokraterna står bakom regeringens åtgärder.

Med detta sagt vänder vi åter uppmärksamheten till företagens situation. De åtgärder som regeringen föreslår är inte tillräckliga för att undvika en våg av konkurser inom ett flertal branscher, främst bland små och medelstora företag. Effekterna skulle bli ytterst smärtsamma för många enskilda entreprenörer, varav många permanent skulle upphöra med att vara verksamma som företagare. Här måste man observera att staten drar en enorm nytta av dessa företagare när omständigheterna är normala, och nu är det upp till staten att sträcka ut en hjälpande hand. Detta berör även arbetstagarna, direkt och indirekt.

Avsikten är inte att bjuda upp till en splittrande debatt om regeringens politik, men det är alltså Sverigedemokraternas uppfattning att de åtgärder som hittills har riktats mot företagen inte är i närheten av att räcka till. Det som kan beskrivas som större åtgärder från regeringens sida är anstånd med att betala skatt och företagslån mot en väl tilltagen ränta.

För många företag är dessa åtgärder verkningslösa. Att under rådande omständigheter dra på sig stora skatteskulder och räntekostnader kan vara mycket riskabelt, i synnerhet som ingen just nu kan svara på hur länge dessa extrema omständigheter kommer att vara. Och att vända sig till en bank för att ansöka om lån kan minst sagt vara besvärligt om man för ögonblicket har lägre intäkter än utgifter.

Till skillnad från många andra länder har Sverige stabila statsfinanser att falla tillbaka på. Detta är ett resultat av en budgetsanering som ägde rum under 1990-talet, överskottsmål och det man generellt kan kalla budgetdisciplin hos både socialdemokratiska och borgerliga regeringar. Som oppositionsparti har Sverigedemokraterna stått bakom överskottsmålet och är anhängare av det finanspolitiska ramverket. Men staten finns inte till för sin egen skull utan måste agera resolut när medborgarnas intressen står på spel.

Sverigedemokraterna förespråkar därför att den exekutiva makten mycket skyndsamt initierar ett större hjälppaket riktat mot näringslivet. Vi anser att det finns ett utrymme för staten att låna pengar på upp till 10 procent av BNP, alltså ca 500 miljarder kronor, utan att de långsiktiga följderna skulle bli särskilt dramatiska, för att inte säga negligerbara. Effekterna av att inte undsätta näringslivet är just nu mycket mer skrämmande. Några förslag på besparingar läggs inte fram just nu, men självklart måste statens utgifter på sikt ses över för att komma tillbaka till budgetbalans så fort corona-krisen har passerat.

Följande batteri av åtgärder ser vi som verkningsfulla för den situation som råder just nu:

- Arbetsgivaravgifter och egenavgifter slopas under 6 månader.
- Staten tar fullt ekonomiskt ansvar för permitteringar direkt kopplade till corona-krisen.
- Räntan för dessa lån sätts till noll.
- A-kassan utvidgas till att gälla fler och taket höjs till 1 200 kronor per dag.

Ett par av dessa förslag är av sådan art och karaktär att det är svårt att uppskatta någon offentligfinansiell effekt, eftersom vi i nuläget inte vet hur mycket de enskilda förslagen kan komma att nyttjas. Att helt slopa arbetsgivaravgifter och egenavgifter under ett halvår medför dock en statlig kostnad på strax över 300 miljarder kronor, dvs. en synnerligen betydande lättnad för företagen. Detta är en väldigt bred åtgärd som i kombination med mer nischade stöd kan fungera väl. Företag är, trots sin ständiga konkurrens, i slutändan inte bara beroende av sina konsumenter utan även av andra företag. Det handlar om att ge företagen ett andrum så att de ges möjligheten att rida ut denna storm.

Ska man leta efter något positivt i denna allvarliga situation är det att coronapandemin i sig inte får några större direkta återverkningar på samhällets strukturer. Infrastruktur och fabriker kommer att stå intakta och människor kommer att kunna börja arbeta igen, vilket innebär att möjligheterna till en återhämtning är relativt goda så snart ekonomin kommer igång. Den springande punkten kan just vara att inte behöva hantera en våg av konkurser, som riskerar att bli fallet om staten inte agerar snabbt och beslutsamt. Att enskilda företag klarar sig utan hjälp och så att säga skulle "tjäna" på krispaketet är inte en anledning att stanna upp eller tveka.

Alla enskilda länder har sina respektive förutsättningar att ta hänsyn till, men detta är vad Sverige både kan och bör göra för att hålla sitt näringsliv flytande under denna svåra period.

2. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (V)

Ulla Andersson (V) anför:

Vänsterpartiet anser att regeringens snabba åtgärder för att minska smittspridning och rädda arbeten och livskraftiga företag är bra. Decennier av skattesänkningar och privatiseringar har dock gjort den svenska vården, krisberedskapen och samhället i stort skörare. Redan innan corona-krisen stod Sveriges kommuner och regioner inför stora ekonomiska utmaningar. Valfärden har sedan länge varit underfinansierad, och många kommuner och regioner har under de senaste åren genomfört stora besparingar. Därtill finns de sedan länge kända demografiska förändringarna med en ökad andel äldre och fler elever i grundskolan. Därefter har corona-viruset spridits över världen och det står helt klart att det kommer att få mycket stora effekter på den ekonomiska aktiviteten i kommunsektorn och samhället i stort. Coronakrisen slår hårt mot svensk arbetsmarknad. Från en dag till en annan försvinner folks inkomst och trygghet när företag varslar till följd av krisen. Bara de senaste veckorna har nära 20 000 anställda varslats från sina anställningar och samtidigt har tusentals timanställda och visstidsanställda fått besked om att de inte får jobba kvar. Våldigt många av dem som nu förlorar sin försörjning har otrygga, tillfälliga anställningar, är inte med i a-kassan eller kan inte få a-kassa för att reglerna är så krävande. Om inget görs kommer de att få mycket svårt att klara sin försörjning. En stor andel av dem bor i hyresrätt. Risken är därför stor att många hyresgäster inte kommer att ha råd att betala sin hyra. I förlängningen kan det leda till att tusentals arbetslösa hyresgäster vräks och blir hemlösa. Det krävs gemensamma lösningar för att klara krisen. Mot bakgrund av detta bör regeringen skyndsamt återkomma med bl.a. ett omfattande tillskott till kommunsektorn, en regelförenkling så att det blir lättare för fler att kvalificera sig för a-kassa, en höjning av a-kassan samt andra

åtgärder för att minska risken att människor förlorar sin försörjning och sina hem.

Vad det gäller den aktuella propositionen och förslaget om att utvidga systemet med stöd för korttidsarbete vill Vänsterpartiet särskilt understryka att det är en brist att det även fortsättningsvis, under vissa förutsättningar, kommer att vara möjligt för företag som saknar centralt kollektivavtal att söka och få stödet.

3. Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (KD)

Jakob Forssmed (KD) anför:

Jag beklagar att utskottet inte ställer sig bakom vårt förslag att under 2020 tillfälligt undanta 5a § 4 vid tillämpningen av lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete. Det kommer sannolikt att leda till fler uppsägningar och fler arbetslösa än vad som annars hade varit fallet.

Utskottet har – klokt nog i detta exceptionella läge – valt att ändra i regeringens förslag på flera andra punkter så att undantag görs under 2020; även familjemedlemmar till ägare ska omfattas, liksom företag som huvudsakligen finansieras med allmänna medel. Det gäller dock inte för den ovan nämnda bestämmelsen, vilket jag beklagar.

Av regeringens proposition framgår att ett av kraven för att beviljas stöd till korttidspermittering är följande: ”Arbetsgivaren ska också ha uttömt tillgängliga åtgärder för att minska kostnaderna för arbetskraft. Sådana åtgärder kan handla om att genomföra förändringar i skiftläggningen samt uppsägning av personal som inte är tillsvidareanställd och som inte bedöms vara verksamhetskritisk, t.ex. konsulter, inhyrd personal eller tillfälligt anställd personal.” Uttömt är ett relativt starkt ord i sammanhanget, och tillfälligt anställd personal nämns explicit. Det innebär att många med vikariat, visstidsanställningar eller provanställningar kan komma att behöva sägas upp för att företaget ska få del av korttidspermitteringsstödet. Detsamma gäller för konsulter. Sedan följer visserligen ett resonemang om att frågan om ”tillgänglighet” vad gäller åtgärder liksom vilken personal som kan anses vara ”verksamhetskritisk” får göras i varje enskilt fall. Någon närmare vägledning ges inte, mer än att ”avgörande för bedömningen således är personens roll och funktion i arbetsgivarens verksamhet”. Det blir alltså upp till myndigheten att bedöma, utifrån inlagor från företagen.

Vem är verksamhetskritisk i den värsta ekonomiska kris som världen upplevt i modern tid? Den bedömningen torde inte vara alldeles enkel att göra ens i ett normalläge. I stället uppstår betydande osäkerhet både till förfång för företagen och till priset av ökad rättsosäkerhet, liksom en uppenbar risk för fördröjning av beslut. Detta riskerar i sin tur leda till att utbetalningar och besked försenas.

Tillväxtverkets knapphändiga information på denna punkt indikerar, liksom samtal med ledande företrädare för myndigheten, att det inte är alldeles enkelt för myndigheten att tillämpa denna paragraf i rådande läge.

Frågan är viktig. Vi ser redan nu en mycket tydlig utveckling där företag i stor skala för att vara säkra på att få ta del av korttidspermittering för tillsvidareanställda, säger upp alla med andra anställningsvillkor.

Utskottet har i fråga om andra förändringar i förhållande till propositionen resonerat på följande vis: ”Det är också viktigt att upplevda otydligheter i regelverket inte i onödan hindrar att stöd lämnas eller orsakar att handläggningstider av ansökningar om godkännande blir längre än nödvändigt.” Det menar jag bör gälla också i detta fall.

För mig framstår denna del av regeringens proposition som tydligt i strid med flera av de uttalade syftena med förslagen i propositionen i övrigt, nämligen att förhindra uppsägningar och arbetslöshet och bibehålla produktivitet i företagen under en oförutsedd och tillfällig kris.

Grundvillkoret här – att säga upp alla som inte är tillsvidareanställda för att kunna korttidspermittera övrig personal – framstår som svårbegripligt i allmänhet och i denna djupa nedgång i synnerhet, när åtgärderna i övrigt syftar till att så många som möjligt ska kunna behålla anställningar för att enklare kunna återgå fullt i arbete när krisen är över. Hur bred ventilen är att verksamhetskritisk personal kan få behållas är svårt att veta.

Vi vet av OECD:s tidigare utvärderingar av korttidsarbete att det är just de som har tillfälliga anställningar som drabbas hårdast i en kris, samtidigt som de mer sällan omfattas av korttidsarbete, vilket OECD konstaterar försvagar deras ställning gentemot ”insiders” på arbetsmarknaden ytterligare.

Flera länder som hade korttidspermitteringssystem eller motsvarande när finanskrisen inleddes och som inte hade inkluderat exempelvis tillfälligt anställda, valde att inkludera fler när krisen djupnade. Det gjordes mot bakgrund av att det hade blivit långt svårare för dem att hitta andra mer högproduktiva jobb under rådande kris, samtidigt som den sociala kostnaden för arbetslöshet riskerade att bli hög.

Sverige gör nu tvärtom. Det förhåller sig nämligen så att det ursprungliga systemet för korttidsarbete som trädde i kraft 2014 saknar den begränsning till tillsvidareanställda som nu ingår i regeringens proposition. Tvärtom framhölls i såväl utredningen (Ds. 2012:59) som propositionen (prop. 2013/14:1) att alla anställningsformer bör omfattas. Av utredningen framgår att ”lagen ska inte uppställa någon begränsning vad gäller anställningsformer” och där argumenterades för att deltagande i stödberättigat korttidsarbete skulle vara möjligt också för arbetstagare med tidsbegränsade anställningar, såsom allmänna visstidsanställningar, säsonganställningar, vikariat och provanställningar. Argumentet var tydligt: ”Ett uteslutande av visstidsanställda från ett system för korttidsarbete skulle dock riskera att göra situationen för denna grupp på arbetsmarknaden mer osäker. De bör därför omfattas.” Förslaget bibehölls i propositionens förslag om korttidsarbete efter sedvanlig remissbehandling: ”Stöd bör därför kunna lämnas för arbetstagare

med anställningsavtal som gäller tills vidare och för arbetstagare med olika slag av avtal om tidsbegränsade anställningar.”

Vem som ska vara berättigad till permitteringsstöd bör, oavsett anställningsform, stämmas av mot vilka som var anställda och deras anställningsgrad tre månader tidigare. Det senare är samma krav som finns i nuvarande lagförslag.

Under beredningen i finansutskottet har det hävdats att beredningsunderlag inte finns för en sådan ändring som jag förordar och att den skulle få svåröverblickbara konsekvenser. Jag har stor respekt för beredningsprocesser men menar dels att vi är i ett extraordinärt läge (vilket utskottet i flera fall tagit som intäkt för att göra förändringar i regeringens förslag, vilket framgått ovan), dels att det faktum att den ursprungliga lagstiftningen saknade denna bestämmelse och i stället förordade att tillfälliga anställningar skulle omfattas, ger vid handen att det skulle vara möjligt att göra det jag föreslår.

Det är i den nuvarande situationen bättre att företagen kan upprätthålla en personalstyrka men minska arbetstiden via permittering än att man tvingas – eller uppfattar sig tvungen att – säga upp personal för att kunna använda sig av korttidsarbete för den resterande delen av personalstyrkan. Jag anser fortfarande att regeringen därför bör återkomma med förslag till en lagändring så att Tillväxtverket inte behöver tillämpa detta krav för de ansökningar som kommer in under 2020 och som rör situationen under coronakrisen.

Därutöver menar jag också att regeringen skyndsamt bör utvärdera de nuvarande nivåerna i kortidspermitteringarna och överväga upp till 90 procents permitteringsgrad. Kristdemokraterna bedömer att det är långt bättre om företag så långt det är möjligt behåller anställda av flera skäl: Anställda som får inkomst av sin arbetsgivare slipper vända sig till a-kassa eller annan försörjning som ändå är offentligt finansierad. Arbetslöshet har stora sociala och hälsomässiga konsekvenser och det finns en stor risk för att den som blir av med sitt arbete i en kris blir kvar i arbetslöshet också när ekonomin återgår till ett normalläge, s.k. persistens. Om anställda är kvar hos sin arbetsgivare kan en samhällsekonomisk återhämtning när den väl sker gå fortare genom att produktiviteten bibehålls i företagen.

Kristdemokraterna anser också att regeringen bör överväga att höja lönetaket för kortidspermittering från månadslöner på 44 000 kronor till 50 000 kronor så att fler yrkesgrupper omfattas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 6).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (avsnitt 2.2 och 6).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön (avsnitt 2.3 och 6).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584) (avsnitt 2.4 och 6).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) (avsnitt 2.5 och 7).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall (avsnitt 2.6 och 4).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete (avsnitt 2.7 och 5).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:527) om studiestartsstöd (avsnitt 2.8 och 7).
9. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (avsnitt 8.2).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Socialstyrelsen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 300 000 000 kronor (avsnitt 8.2).
11. Riksdagen godkänner ändrad beräkning av inkomster för 2020 (avsnitt 8.1 tabell 8.1).
12. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar nya och ändrade anslag enligt tabell 1.1. Regeringen förslår vidare att riksdagen beslutar att förkorta motionstiden till sex dagar.

Följdmotionerna

2019/20:3519 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att räntekostnaden

tas bort eller sänks genom en ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3520 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att anståndsavgiften tas bort eller sänks genom en ändring i 4 § lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera permitteringsgraden i lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälligt göra undantag från 5 a § 4 lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning, ändrade utgiftsramar och ändrade och nya anslag 2020

Tabell 1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområde och nya anslag 2020

Tusental kronor

Utgiftsområde/ anslagsnummer	Beslutad		
	ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
3 Skatt, tull och exekution	12 056 989	24 000	12 080 989
1:1 Skatteverket	7 924 955	24 000	7 948 955
6 Försvar och samhällets krisberedskap	64 799 753	75 000	64 874 753
2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 383 330	75 000	1 458 330
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	84 167 142	1 566 000	85 733 142
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	9 257 886	1 511 000	10 768 886
2:1 Folkhälsomyndigheten	434 599	35 000	469 599
8:1 Socialstyrelsen	699 850	20 000	719 850
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	95 705 843	8 780 000	104 485 843
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	36 925 977	1 800 000	38 725 977
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	1 189 858	6 850 000	8 039 858
2:1 Försäkringskassan	8 807 593	130 000	8 937 593
24 Näringsliv	7 163 863	2 440 000	9 603 863
1:4 Tillväxtverket	284 375	20 000	304 375
1:22 Stöd vid korttidsarbete	0	2 420 000	2 420 000
Summa anslagsförändring på ändringsbudget		12 885 000	

Tabell 2 Ändrad beräkning av inkomster för 2020

Tusental kronor

Inkomstititel	Godkänd	Ny	Bruttoeffekt av åtgärd på inkomstsidan
	beräkning	beräkning	
1612 Restfödda skatter, företag	-2 747 697	-3 377 697	-630 000
1931 Anstånd	0	-27 000 000	-27 000 000
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	1 167 365	1 797 365	630 000

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att det i socialförsäkringsbalken ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 5 a § och 27 kap. 9 a §, och närmast före 2 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.***Extraordinära händelser i fredstid******5 a §***

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning i 13 kap., sjukpenning och karens i 27 och 28 kap., smittbärrapenning i 46 kap. och handläggning av ärenden i 110 kap. Sådana föreskrifter kan endast meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

27 kap.***9 a §***

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att ersättning i form av sjukpenning ska lämnas till en försäkrad som får ett karensavdrag enligt 6 § andra stycket lagen (1991:1047) om sjuklön. Sådana föreskrifter kan endast meddelas vid extraordinära händelser i fredstid.

Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön¹
dels att 10 och 10 a §§ ska upphöra att gälla,
dels att 8 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 a §, och närmast före 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Extraordinära händelser i fredstid

2 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. undantag från de begränsningar i rätten till ersättning som anges i 17 §,

2. avvikelser från vad som sägs i 17 b § andra stycket, och

3. de ytterligare undantag från 17 a–17 d §§ som föranleds av föreskrifter enligt 1 eller 2.

Föreskrifter enligt första stycket får meddelas endast vid extraordinära händelser i fredstid.

8 §²

Sjuklönen ska inte avse mistade förmåner under tid innan arbetsgivaren fått anmälan om sjukdomsfallet. Sjuklönen ska dock avse sådana förmåner från och med den dag då sjukdomsfallet inträffade, om arbetstagaren varit förhindrad att göra anmälan och sådan gjorts omedelbart efter det att hindret upphört.

Arbetsgivaren är skyldig att utge sjuklön för mistade förmåner under tid från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukankmälan endast om arbetstagaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Intyget behöver inte innehålla närmare uppgift om vilken sjukdom arbetstagaren lider

Om sjuklönen utges för mistade förmåner under tid före anmälan ska den första ersättningsdagen anses som sjukankänningsdag.

¹ Senaste lydelse av 10 § 2004:788.

10 a § 2007:1004.

² Senaste lydelse 2018:648.

av. Om sjuklön utges för mistade förmåner under tid före anmälan ska den första ersättningsdagen anses som sjukanmälningsdag.

Finns det ett beslut enligt 10 § är arbetsgivaren inte skyldig att utge sjuklön om arbetstagaren inte iakttar vad som har ålagts honom i beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.
2. Bestämmelserna i 8 § i den nya lydelsen ska dock tillämpas för tid från och med den 13 mars 2020.
3. De upphävda bestämmelserna i 10 och 10 a §§ ska inte tillämpas för tid efter den 12 mars 2020.
4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för intyg som avser tid före den 13 mars 2020.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön
dels att 8 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 10 och 10 a §§, av följande lydelse.

Lydelse enligt 2.2

Föreslagen lydelse

8 §

Sjuklön ska inte avse mistade förmåner under tid innan arbetsgivaren fått anmälan om sjukdomsfallet. Sjuklönen ska dock avse sådana förmåner från och med den dag då sjukdomsfallet inträffade, om arbetstagaren varit förhindrad att göra anmälan och sådan gjorts omedelbart efter det att hindret upphört.

Om sjuklön utges för mistade förmåner under tid före anmälan ska den första ersättningsdagen anses som sjukanmälningsdag.

Arbetsgivaren är skyldig att utge sjuklön för mistade förmåner under tid från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan endast om arbetstagaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Intyget behöver inte innehålla närmare uppgift om vilken sjukdom arbetstagaren lider av. Om sjuklön utges för mistade förmåner under tid före anmälan ska den första ersättningsdagen anses som sjukanmälningsdag.

Finns det ett beslut enligt 10 § är arbetsgivaren inte skyldig att utge sjuklön om arbetstagaren inte iakttar vad som har ålagts honom i beslutet.

10 §¹

Försäkringskassan ska, under förutsättning att det finns särskilda skäl som talar för det, självmant eller på framställning av arbetsgivaren ålägga arbetstagaren att genom intyg av läkare eller tandläkare styrka nedsättningen av arbetsförmågan

1. från och med en tidigare dag än sjunde kalenderdagen efter

¹ Tidigare 10 § upphävd genom 2020:000.

sjukanmälningsdagen i en pågående sjukperiod, eller

2. från och med den första dagen av varje kommande sjukperiod.

Ett beslut enligt första stycket 2 får inte avse längre tid än ett år.

Ett beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet eller bestäms av en domstol som prövar beslutet.

10 a §²

En arbetsgivare får, om det finns särskilda skäl för det, begära att arbetstagaren genom intyg av läkare eller tandläkare styrker nedläggningen av arbetsförmågan från och med en tidigare dag i sjukperioden enligt 10 § första stycket 1 eller från och med den första dagen av varje kommande sjukperiod enligt 10 § första stycket 2. En begäran som gäller kommande sjukperioder får inte avse längre tid än ett år. Intyget behöver inte innehålla närmare uppgift om vilken sjukdom arbetstagaren lider av. Arbetsgivarens begäran ska vara skriftlig.

Har arbetstagaren utan godtagbart skäl underlåtit att lämna ett intyg i enlighet med begäran enligt första stycket, är arbetsgivaren inte skyldig att utge sjuklön för den del av den aktuella sjuklöneperioden för vilken det saknas sådant intyg.

Om en fråga som avses i första stycket regleras i ett kollektivavtal som avses i 2 § andra stycket, tillämpas inte bestämmelserna i första och andra styckena.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

² Tidigare 10 a § upphävd genom 2020:000.

4 Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)

Härigenom föreskrivs att 13 § föräldraledighetslagen (1995:584) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §¹

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 4, 5, 6, 7 eller 9 § ska anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt. I samband med sin anmälan ska arbetstagaren ange hur lång tid ledigheten är planerad att pågå.

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 8 § ska anmäla ledigheten till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början. Om ledigheten beror på sjukdom eller smitta, gäller dock inte någon anmälningsstid.

En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet enligt 8 § ska anmäla ledigheten till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början. *Om det inte kan ske och rätten till ledigheten grundar sig i att arbetstagaren får tillfällig föräldrapenning eller skulle ha haft rätt till förmånen enligt föreskrifter som avses i 2 kap. 5 a § socialförsäkringsbalken, ska ledigheten anmälas så snart som möjligt.* Om ledigheten beror på sjukdom eller smitta, gäller dock inte någon anmälningsstid.

Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.

¹ Senaste lydelse 2018:1266.

5 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § och 3 kap. 24 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 §¹

Regeringen *meddelar* föreskrifter om att studiehjälp får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* också föreskrifter om studerandes rätt till studiehjälp vid ledighet

1. för tillfällig vård av barn,
2. för närståendevård, *eller*
3. i samband med att ett barn under 18 år har avlidit.

Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om att studiehjälp får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen också meddela* föreskrifter om studerandes rätt till studiehjälp vid ledighet

2. för närståendevård,
3. i samband med att ett barn under 18 år har avlidit, *eller*
4. vid *extraordinära händelser i fredstid.*

3 kap.

24 §²

Regeringen *meddelar* föreskrifter om att studiemedel får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* också föreskrifter om studerandes rätt till studiemedel vid ledighet

1. för tillfällig vård av barn,
2. för närståendevård, *eller*
3. i samband med att ett barn under 18 år har avlidit.

Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om att studiemedel får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen också meddela* föreskrifter om studerandes rätt till studiemedel vid ledighet

2. för närståendevård,
3. i samband med att ett barn under 18 år har avlidit, *eller*
4. vid *extraordinära händelser i fredstid.*

¹ Senaste lydelse 2012:160.

² Senaste lydelse 2012:160.

Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 1 och 3–9 §§ lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Skatteverket får efter ansökan i andra fall än som avses i 17 kap. 1–7 §§ skattebetalningslagen (1997:483) bevilja anstånd med inbetalning av sådan avdragen skatt som avses i 10 kap. 17 § första stycket 3 skattebetalningslagen och sådana arbetsgivaravgifter som avses i 10 kap. 17 § första stycket 4 samma lag och som gäller redovisningsperioderna februari–december 2009.

Anståndet får beviljas för högst två redovisningsperioder och för varje period längst till motsvarande förfallodag ett år därefter. Ett anstånd får efter ansökan förlängas, dock längst till den 17 januari 2011.

Skatteverket får efter ansökan i andra fall än som avses i 63 kap. 3–5, 7, 7 a, 11–15 och 23 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) bevilja anstånd för redovisningsperioder som infaller under januari–september 2020 med inbetalning av

1. avdragen skatt och arbetsgivaravgifter som ska redovisas i en arbetsgivardeklaration enligt 26 kap. 19 § 1 skatteförfarandelagen, och

2. mervärdesskatt som ska redovisas i en sådan deklaration som avses i 26 kap. 5 § skatteförfarandelagen, och vars redovisningsperiod är en kalendermånad eller ett kalenderkvartal enligt 26 kap. 10 och 11 §§ samma lag.

Anstånd enligt första stycket 1 respektive 2 får beviljas för högst tre redovisningsperioder vardera om redovisningsperioden är en kalendermånad. Anstånd enligt första stycket 2 får dock beviljas för högst en redovisningsperiod om redovisningsperioden är ett kalenderkvartal.

Anståndstiden får bestämmas till längst ett år. Anståndsbeloppet ska betalas senast den förfallodag enligt 62 kap. 9 § första stycket skatteförfarandelagen som infaller närmast efter att anståndstiden upphör.

¹ Senaste lydelse 2010:87.

3 §

Skatteverket ska återkalla anståndet helt eller delvis om den skattskyldige begär det. Anståndsbeloppet ska då betalas enligt *bestämmelserna i 16 kap. 6 § andra och tredje styckena skattebetalningslagen (1997:483)*.

Skatteverket ska återkalla anståndet helt eller delvis om den skattskyldige begär det. Anståndsbeloppet ska då betalas *senast den förfallodag enligt 62 kap. 9 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) som infaller närmast efter det att 30 dagar har gått från den dag då beslutet om återkallelse fattades*.

4 §

Den som har beviljats anstånd enligt 1 § ska betala kostnadsränta som enligt *19 kap. 6 § första stycket skattebetalningslagen (1997:483)* gäller vid anstånd.

Den som har beviljats anstånd enligt 1 § ska betala kostnadsränta som enligt *65 kap. 7 § första stycket första meningen och tredje stycket skatteförfarandelagen (2011:1244)* gäller vid anstånd.

5 §

Utöver ränta enligt 4 § ska den som har beviljats anstånd enligt 1 § betala en avgift (anståndsavgift). Anståndsavgiften tas ut med 0,3 procent per *påbörjad* kalendermånad *på beviljat anståndsbelopp fram till och med förfallomånaden*. Om anståndet har återkallats enligt 3 §, ska anståndsavgiften sättas ned i motsvarande mån.

Utöver ränta enligt 4 § ska den som har beviljats anstånd enligt 1 § betala en avgift (anståndsavgift). Anståndsavgiften tas ut med 0,3 procent *på beviljat anståndsbelopp* per kalendermånad *från och med månaden efter att anstånd beviljats till och med den månad då anståndsbeloppet ska betalas enligt 1 § tredje stycket*. Om anståndet har återkallats enligt 3 §, ska anståndsavgiften sättas ned i motsvarande mån.

Anståndsavgiften ska betalas senast *den dag då anståndet upphör*.

Anståndsavgiften ska betalas senast *den förfallodag som avses i 1 § tredje stycket*. Om anståndet har återkallats enligt 3 §, ska anståndsavgiften betalas *senast den förfallodag som avses i den bestämmelsen*.

Anståndsavgiften ska vid tillämpning av inkomstskattelagen (1999:1229) behandlas som ränta enligt *19 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483)*.

Anståndsavgiften ska vid tillämpning av inkomstskattelagen (1999:1229) behandlas som ränta enligt *65 kap. 7 § skatteförfarandelagen (2011:1244)*.

6 §

Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse

Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse

som i *skattebetalningslagen* (1997:483).

som i *skatteförfarandelagen* (2011:1244).

7 §

Bestämmelserna i *skattebetalningslagen* (1997:483) om debitering av skatt samt om betalning av skatt som omfattas av anstånd gäller också när anstånd har beviljats med stöd av denna lag.

Bestämmelserna i *skatteförfarandelagen* (2011:1244) om debitering av skatt samt om betalning av skatt som omfattas av anstånd gäller också när anstånd har beviljats med stöd av denna lag.

8 §

Bestämmelserna i *skattebetalningslagen* (1997:483) om bestämmande, debitering och betalning av skatt gäller för anståndsavgift enligt denna lag.

Bestämmelserna i *skatteförfarandelagen* (2011:1244) om bestämmande, debitering och betalning av skatt gäller för anståndsavgift enligt denna lag.

9 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag omprövas och överklagas enligt bestämmelserna i 21 och 22 kap. *skattebetalningslagen* (1997:483).

Skatteverkets beslut enligt denna lag omprövas och överklagas enligt bestämmelserna i 66 och 67 kap. *skatteförfarandelagen* (2011:1244).

Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

dels att 2, 4, 18, 19, 29 och 32–38 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Stöd vid synnerligen djup lågkonjunktur”,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 5 a, 5 b, 6 a, 7 a, 7 b och 8 a §§, och närmast före 5 a och 7 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag finns bestämmelser om

- vilka arbetsgivare som omfattas av lagen (3 §),
- innebörden av vissa uttryck i denna lag (4 §),
- när stöd vid korttidsarbete får lämnas (5–8 §§),
- när stöd vid korttidsarbete får lämnas (5–8 a §§),
- förutsättningar för preliminärt stöd (9–16 §§),
- beräkning av preliminärt stöd (17 §),
- ansökan om preliminärt stöd (18 §),
- avstämning av preliminärt stöd (1927 §§),
- anmälan om avstämning (28–30 §§),
- återbetalningsskyldighet för felaktiga utbetalningar (31 §),
- kreditering och debitering av skattekonto (32–34 §§),
- kontroll (35 och 36 §§),
- handläggande myndighet (37 §), och
- överklagande (38 §).

4 §

Vid tillämpning av denna lag ska följande gälla:

1. Ordinarie arbetstid är den tid som en arbetstagare skulle ha arbetat, om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. Vid beräkning av den ordinarie arbetstiden ska det bortses från frånvaro.

2. Ordinarie lön är den regelmässigt utgående kontanta lön som arbetstagaren skulle ha haft under stödmånaden om han eller hon inte hade deltagit i korttidsarbete. I den ordinarie lönen ingår dock inte löneökningar som avser tid efter jämförelsemånaden. Inte heller ingår lön till den del som den överstiger det belopp som regeringen bestämmer. Vid beräkning av den ordinarie lönen ska det bortses från frånvaro. Om arbetstagaren har deltagit i korttidsarbete under endast en del av stödmånaden, utgör den ordinarie lönen motsvarande del.

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period *med anledning av en synnerligen djup*

3. Korttidsarbete är arbete där arbetstiden är kortare än den ordinarie arbetstiden, eller där partiell arbetsbefrielse införs med stöd av ett centralt kollektivavtal, under en begränsad period och

lågkonjunktur och lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

4. Stödperiod är den tidsperiod när stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5–8 §§.

5. Stödmånad är den kalendermånad som arbetsgivaren begär preliminärt stöd för.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 §.

lönen därför är lägre än den ordinarie lönen.

4. Stödperiod är den tidsperiod när stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5–8 a §§.

6. Jämförelsemånad är den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då regeringen föreskriver att stöd vid korttidsarbete ska lämnas enligt 5 § eller, när Tillväxtverket fattat beslut om godkännande enligt 5 a §, den kalendermånad som infaller tre månader före den månad då beslutet fattades.

7. Avstämningstidpunkt är den tidpunkt då skyldigheten att göra en avstämning har uppkommit.

8. Avstämningsperiod är en stödperiod eller den kortare period som skyldigheten att göra en avstämning avser.

Stöd efter godkännande från Tillväxtverket

5 a §

Stöd ska lämnas till en enskild arbetsgivare efter godkännande av Tillväxtverket.

Ett sådant godkännande får bara lämnas om

1. arbetsgivaren har fått tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter,

2. de ekonomiska svårigheterna har orsakats av något förhållande utom arbetsgivarens kontroll,

3. de ekonomiska svårigheterna inte rimligen hade kunnat förutses eller undvikas, och

4. arbetsgivaren har använt sig av andra tillgängliga åtgärder för att minska kostnaden för arbetskraft.

5 b §

Ett godkännande enligt 5 a § får inte lämnas om arbetsgivaren vid

tidpunkten för ansökan om godkännande är

1. skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551),

2. föremål för företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, eller

3. på obestånd.

6 a §

En arbetsgivare som fått ett godkännande enligt 5 a § får beviljas preliminärt stöd enligt 18 § för högst sex kalendermånader i följd.

7 a §

Om de ekonomiska svårigheter som avses i 5 a § andra stycket förväntas kvarstå när den tidsperiod som anges i 6 a § löper ut får den förlängas en gång med tre kalendermånader.

En ansökan om förlängning ska ha kommit in till Tillväxtverket inom fyra kalendermånader från det att den tidsperiod som anges i 6 a § inletts. I annat fall får förlängning inte medges.

Sammanlagd tidsperiod

7 b §

Den sammanlagda tiden för stöd enligt 5 och 5 a §§ får inte överstiga 24 kalendermånader under en period om 36 kalendermånader.

8 a §

När en sådan tidsperiod som avses i 6, 6 a, 7 eller 7 a § har löpt ut, får ett beslut om godkännande enligt 5 a § fattas tidigast 24 kalendermånader efter den tidpunkten.

18 §

En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till *Skatteverket*

En ansökan om preliminärt stöd ska ha kommit in till *handläggande*

inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

myndighet inom två kalendermånader från utgången av stödmånaden. I annat fall får stöd inte lämnas för stödmånaden.

Vid stöd efter godkännande enligt 5 a § ska den första stödmånaden i stödperioden infalla senast 45 dagar efter godkännandet. I annat fall får stöd inte lämnas.

19 §

En arbetsgivare som har fått preliminärt stöd ska göra en avstämning enligt 20 §.

Avstämning *ska ske* vid utgången av tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod löpt ut. Om arbetsgivaren före denna tidpunkt under tre på varandra följande kalendermånader inte har ansökt om preliminärt stöd, uppkommer dock skyldigheten att göra en avstämning vid utgången av den tremånadersperioden. *Den tidpunkt då skyldigheten att göra en avstämning uppkommit, är en avstämningstidpunkt.*

En stödperiod eller den kortare period som skyldigheten att göra en avstämning avser, är en avstämningsperiod.

När preliminärt stöd har lämnats enligt 5 § ska avstämning göras vid utgången av tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod löpt ut. Om arbetsgivaren före denna tidpunkt under tre på varandra följande kalendermånader inte har ansökt om preliminärt stöd, uppkommer dock skyldigheten att göra en avstämning vid utgången av den tremånadersperioden.

När preliminärt stöd har lämnats enligt 5 a § ska avstämning göras vid utgången av den tredje kalendermånaden från den tidpunkt då en stödperiod inleddes och därefter senast var tredje månad.

29 §

En arbetsgivare som är skyldig att göra en avstämning ska ge in en anmälan om avstämning. Anmälan ska ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. I anmälan ska det anges om arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.

En arbetsgivare som är skyldig att göra en avstämning ska ge in en anmälan om avstämning. *När preliminärt stöd har lämnats enligt 5 § ska anmälan ha kommit in till Skatteverket inom två kalendermånader från avstämningstidpunkten. När preliminärt stöd har lämnats enligt 5 a § ska anmälan ha kommit in till Tillväxtverket inom två veckor från avstämningstidpunkten. I anmälan ska det anges om arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ett belopp efter sammanställning enligt 28 §.*

En arbetsgivare som efter sammanställning enligt 28 § har rätt till ytterligare stöd ska begära detta i anmälan om avstämning. I annat fall betalas inte något ytterligare stöd ut för avstämningsperioden.

Om det finns särskilda skäl, ska anstånd med att ge in anmälan om avstämning medges. Om förhållandena har ändrats så att det inte längre finns förutsättningar för anståndet, ska anståndet återkallas.

32 §

Preliminärt stöd och ytterligare stöd ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Preliminärt stöd och ytterligare stöd, *som har lämnats enligt 5 §*, ska tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Stödet ska krediteras arbetsgivarens skattekonto den 12 i månaden efter det att beslut om utbetalning fattats, med undantag för januari då stödet i stället ska krediteras den 17 och i augusti den 12 eller 17.

33 §

Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig *enligt denna lag*, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Ett sådant beslut ska innehålla uppgift om det belopp som arbetsgivaren ska betala tillbaka och när beloppet senast ska betalas.

Om en arbetsgivare är återbetalningsskyldig *för stöd som har lämnats enligt 5 §*, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Ett sådant beslut ska innehålla uppgift om det belopp som arbetsgivaren ska betala tillbaka och när beloppet senast ska betalas.

Senaste betalningsdagen ska bestämmas till den 12 eller 26 i en månad, i januari den 17 eller 26, i augusti den 12, 17 eller 26 och i december den 12 eller 27, och tidigast 30 dagar efter beslutet.

Det belopp som arbetsgivaren är skyldig att betala tillbaka ska debiteras ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

34 §

I fråga om stöd *enligt denna lag* gäller vad som sägs i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

I fråga om stöd *som har lämnats enligt 5 §* gäller vad som sägs i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

1. inbetalning till det särskilda kontot för skattebetalningar i 62 kap. 2 §,
2. avräkning i 62 kap. 11–14 §§,
3. vilken skatt eller avgift som är betald i 62 kap. 15 §,
4. inbetalda belopp som inte har kunnat tillgodoräknas någon i 62 kap. 19 §,
5. anstånd med betalning av skatter och avgifter i 63 kap. 2, 4–6, 8–10, 13, 15, 16, 22 och 23 §§,
6. återbetalning av skatter och avgifter i 64 kap. 2, 4, 9 och 10 §§,
7. ränta i 65 kap. 2–4, 7, 8, 13–16 och 18 §§,
8. besluts verkställbarhet i 68 kap. 1 §,
9. indrivning i 70 kap., och
10. övriga bestämmelser om verkställighet i 71 kap.

En fordran enligt denna lag ska vid tillämpningen av lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. anses vara en sådan fordran som har påförts enligt skatteförfarandelagen.

35 §

En arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge *Skatteverket* tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

En arbetsgivare som har ansökt om eller fått stöd ska ge *handläggande myndighet* tillfälle att granska verksamheten med avseende på arbetsgivarens rätt till stöd och lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

36 §

Skatteverket får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §.

Handläggande myndighet får förelägga en arbetsgivare att fullgöra sina skyldigheter enligt 35 §.

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande får dock inte förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen.

37 §

Frågor enligt denna lag, utom frågor som avses i 5–8 §§, prövas av *Skatteverket*.

Regeringen prövar frågor enligt 5, 6, 7 och 8 §§.

Skatteverket prövar frågor efter aktivering enligt 5 §.

Övriga frågor prövas av *Tillväxtverket*. *Tillväxtverket* ska handlägga en ansökan om godkännande enligt 5 a § skyndsamt.

38 §

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5–8 §§ och beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

Beslut enligt denna lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt 5, 6, 7 och 8 §§ samt beslut om sådant anstånd som avses i 63 kap. 23 § skatteförfarandelagen (2011:1244) får dock inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.
 2. De nya bestämmelserna ska dock tillämpas för tid från och med den 16 mars 2020.

3. För stöd som lämnas enligt 5 a § ska följande gälla för stödmånader som infaller under perioden den 16 mars 2020 till och med den 31 december 2020:

- Vid tillämpning av 13 § ska löneminskningen uppgå till 4, 6 respektive 7,5 procent om arbetstidsminskningen är 20, 40 respektive 60 procent.
- Vid tillämpning av 17 § andra stycket ska preliminärt stöd lämnas med ett belopp som motsvarar 98,6 procent av underlaget i 17 § första stycket.
- Bestämmelserna i 14 § ska inte tillämpas. För stöd som lämnas under uppsägningstid ska vid tillämpning av 13 § bortses från sådan ersättning som utgår till arbetstagaren för att arbetsgivaren ska uppfylla 12 § lagen (1982:80) om anställningsskydd.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:527) om studiestartsstöd

Härigenom förskrivs att 24 § lagen (2017:527) om studiestartsstöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd också får lämnas vid ledighet

1. för tillfällig vård av barn,	2. för närståendevård,
2. för närståendevård, <i>eller</i>	3. i samband med att ett barn
3. i samband med att ett barn	under 18 år har avlidit, <i>eller</i>
under 18 år har avlidit.	4. vid <i>extraordinära händelser i fredstid.</i>

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd som lämnas vid sjukdom eller sådan ledighet som anges i andra stycket får ingå i det antal veckor som studiestartsstöd högst får lämnas för enligt 16 §.

Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.

BILAGA 4

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 7 april 2020.
2. De nya bestämmelserna ska dock tillämpas för tid från och med den 16 mars 2020.
3. För stöd som lämnas enligt 5 a § ska följande gälla för stödmånader som infaller under perioden den 16 mars 2020 till och med den 31 december 2020:
 - Vid tillämpning av 13 § ska löneminskningen uppgå till 4, 6 respektive 7,5 procent om arbetstidsminskningen är 20, 40 respektive 60 procent.
 - Vid tillämpning av 17 § andra stycket ska preliminärt stöd lämnas med ett belopp som motsvarar 98,6 procent av underlaget i 17 § första stycket.
 - Bestämmelserna i 14 § ska inte tillämpas. För stöd som lämnas under uppsägningstid ska vid tillämpning av 13 § bortses från sådan ersättning som utgår till arbetstagaren för att arbetsgivaren ska uppfylla 12 § lagen (1982:80) om anställningsskydd.
 - *Bestämmelserna i 3 § andra stycket 3 ska inte tillämpas.*
 - *Bestämmelserna i 11 § 3 ska inte tillämpas.*